

Artikeln nedan berättar om en katastrofal situation som aldrig skulle kunna inträffa i Sverige, men som nu blivit verklighet. Och när den nu blivit verklighet är det som om den aldrig hänt. Artikeln blev grundligt refuserad, "sågad" med ett populärt kvällstidningsord, av redaktören för Svensk Psykiatri (organ för Svenska Psykiatriska Föreningen), som ansåg att den "inte hör hemma i en psykiatrisk tidskrift" och inte "kommer att gynna en nyanserad diskussion". Den blev godkänd för publicering och förklarad mycket intressant av SVT:s Opinion, men stoppad från högre ort strax före publicering. Den har i förkortad form till sist publicerats på DN.Åsikt, på nätet.

3 juni 2018

Osannolik utdelning av "ADHD-preparat" till barn

Det är smått fantastiskt att följa rapporteringen om den skenande utskrivningen av centralstimulantia (Ritalin, Concerta, Elvanse) till barn i landet. Som *starkast* beskrivs den av okritiska journalister som något att "*känna oro*" över (1). Men även den oron försvinner när man ringer upp en psykiatrisk verksamhetschef eller representant för Socialstyrelsen – ansvariga för det som skett. Då får lyssnarna/läsarna/tittarna veta att det här inte alls är något konstigt, det är tvärtom något positivt. Det betyder bara att behövande barn får den behandling de ska ha.

Det är till och med så att den kraftiga ökningen i utskrivning av narkotika till barn beror på att "*kunskapen om ADHD har ökat*" (2). Och eftersom ökad kunskap är något vi verkligen vill ha, så är alltså den skenande utskrivningen att betrakta som något vi ska vara riktigt nöjda med.

Man undrar om de journalister som ställer frågorna är helt historielösa. Vet de inte att den situation vi nu ser är något som *absolut inte* skulle kunna hända i Sverige? Ansvariga, som Barnläkarföreningen, Socialstyrelsens/Läkemedelsverkets experter, berättade för 16-17 år sedan – när Socialstyrelsen började föra fram centralstimulantia till barn som en behandling – att det aldrig, säger *aldrig, på något sätt* skulle kunna bli som i USA. Det var bara de *svåraste* fallen, någon liten procent av alla barn som *kunde bli aktuella* för "ADHD-behandling" med narkotika (3). Det fanns *ingen risk* att någon "utvidgad eller okontrollerad förskrivning kommer till stånd" (4).

Och nu (2017), ser vi att *mer än var tionde pojke* (10-17) i 20 av landets kommuner får psykostimulantia som "behandling" (5). Rekordet är bland pojkar 10-14 där var *sjunde* pojke i några kommuner placerats på narkotika (uppgift från Socialstyrelsen). Det som aldrig kunde ske har hänt.

Läkemedelsindustrin gör årliga vinster på hundratals miljoner. De "små doserna" blev högre, i många fall (för vuxna) skyhöga (6); de barn och vuxna som placerats på pillren får ofta skadeverkningar, som av psykiatrins representanter ofta ses som tecken på en annan psykisk störning, som i sin tur behöver behandlas med ytterligare psykiatriska preparat – antidepressiva, neuroleptika, sömnmedel. Och så rullar det på, man går mot en tillvaro som en livslång psykiatrisk patient (7). De barn – speciellt pojkar – som är födda sent på året löper en långt högre risk att få en ADHD-diagnos och placeras på narkotika än barn födda tidigt på året; man "medicinerar" med andra ord omogenhet och kallar det en sjukdom (8).

Det har under de sex åren 2011-2016 dokumenterats *710 fall* där unga (10-19) i Sverige tagit överdoser av "ADHD-preparat" i självmordssyfte/självd destruktivt syfte (9), och där *338 småbarn* (0-4) fått i sig (annans) narkotika (Ritalin, Concerta, Elvanse) – och anmälts till Giftinformationscentralen (10); och det är ändå troligen en bråkdel av det verkliga scenariot.

Ansvariga på Läkemedelsverket och Socialstyrelsen blundar för den katastrofsituation som de tillsammans med sina psykiatriska experter skapat; experter som fått flera hundratusen av tillverkande läkemedelsbolag, men ändå ansetts opartiska.

Det potentiellt katastrofala som *absolut inte* kunde ske i Sverige, har nu skett – men *när* det nu skett är det som värst något vi kanske ska "*känna oro*" över – och då inte ens över hur det *är*, utan över hur det *kan tänkas bli*. Det var ju också så *ytterst osannolikt* att det här alls skulle kunna hända, att när det nu hänt, kan man ställa sig frågan om det som faktiskt hänt är *det* som inte kunde hända (att jämföra med Tage Danielssons berömda monolog *Om sannolikhet*, YouTube). När vi nu står inför att mer än 10 % av pojkarna i många kommuner får narkotika – en situation som sagts vara *helt osannolik* – kanske *sanningen* är den att kunskapen hos inblandade psykiatriker och läkemedelsbolag skjutit i höjden något alldeles fantastiskt, och att vi ska vara tacksamma för alla journalister som hellre håller sig till *den sanningen* än som ställer kritiska frågor om gamla sannolikhetsbedömningar om katastrofer, som i alla fall inte kan inträffa.

Janne Larsson
skribent/researcher

1. SR P4 Dalarna, Oro över ADHD-medicin till barn, 28 november 2017, <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=161&artikel=6830614>
2. SR P4 Värmland, ADHD-läkemedel till barn har ökat kraftigt i länet, 28 november 2017, <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=93&artikel=6826150>
3. Läkemedelsvärlden, (uttalande Socialstyrelsens expert Lars-Olof Janols), Forskrivning av amfetamin till ADHD-barn oroar FN-organ, 4 juli 2002, <http://www.lakemedelsvarlden.se/forskrivning-av-amfetamin-till-adhd-barn-oroar-fn-organ/>
4. Björn Wettergren, ordförande Svenska barnläkarföreningen, privat brev mars 2001.
5. Socialstyrelsen, Fortsatt ökad användning av adhd-läkemedel, 2018 <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2018/2018-3-30>
6. Läkemedelsverket, Minnesanteckningar från möte på Läkemedelsverket, 13 april 2010, <http://jannel.se/minnesanteckningLVapril2010.pdf>
7. Whitaker, Pillerparadoxen, 2014.
8. Allen Frances, Huffington Post, Conclusive Proof ADHD Is Overdiagnosed, 23 maj 2016, https://www.huffingtonpost.com/allen-frances/conclusive-proof-adhd-is-overdiagnosed_b_10107214.html
9. Giftinformationscentralen, utlämnad allmän handling, <http://jannel.se/Rev.adhdSelfdestructive10-19.pdf>
10. Giftinformationscentralen, utlämnad allmän handling, <http://jannel.se/adhd%20barntillbud.pdf>